

KINNITATUD

Tarbijakaitseameti peadirektori
käskkirjaga 31.10.2016 nr.1-1/16-042

Juhend lumerõngasõidu teenust pakkuvatele ettevõtjatele

1. Juhendi koostajad

Juhend lumerõngasõidu teenust pakkuvatele ettevõtjatele on valminud tarbijakaitseameti ja tehnilise järelevalve ameti ning lumerõngasõidu teenust pakkuvate ettevõtjate koostöös.

2. Pädevus

2.1 Tarbijakaitseameti põhimääruse § 13 p 1 kohaselt on ameti põhiülesanne teha riiklikku järelevalvet tarbijakaitse valdkonda reguleerivatest õigusaktidest tulenevate nõuete täitmise üle ja vajadusel rakendada riiklikku sundi.

2.2 Tarbijakaitseameti põhimääruse § 14 p 10 kohaselt on ametil õigus oma pädevuse piires välja anda soovituslikke juhendeid õigusaktidest tulenevate tarbijakaitsealaste nõuete järgimiseks.

2.3 Tehnilise Järelevalve Ameti põhimääruse § 13 p 1 kohaselt on ameti põhiülesanne riikliku järelevalve teostamine ameti tegevusvaldkondi reguleerivate õigusaktide nõuete täitmise üle ja nende nõuete rikkumise korral riikliku sunni rakendamine.

2.4 Tehnilise Järelevalve Ameti põhimääruse § 14 p 1 kohaselt teeb amet koostööd teiste riigiasutuste, kohaliku omavalitsuse üksuste, sihtasutuste, mittetulundusühingute, ettevõtlus- ja tarbijaorganisatsioonidega ning teiste riikide vastavate asutuste ja rahvusvaheliste organisatsioonidega;

3. Juhendi eesmärk ja kasutusala

3.1 Juhend on suunatud ettevõtjatele, kes oma majandustegevuse raames tegelevad talvise lumerõngasõidu teenuse pakkumisega.

3.2 Eestis puuduvad lumerõngasõidu teenuse osas eraldi nõuded. Seega on käesoleva juhise väljatöötamisel lähtutud üldistest teenuseid ja ohutust reguleerivatest õigusaktidest, kasutatavate seadmete nõuetest ning selliste teenuste osutamise praktikast.

3.3 Juhend koosneb järgmistest teenuse pakkumisega seotud põhipunktidest: üldnõuded teenuse osutamisele ja seonduvatele toodetele, ebamõistlikud tüüptingimused (teenuse osutamine, müük tarbijale), miinimumnõuded lumerõngarajale, ettevõtja poolt antavad juhised teenuse tarbijale, miinimumnõuded erirajatiste osas (linttõstukid, trosstõstukid) ning lisa 1 „Juhend ohutusanalüüsi koostamiseks“.

- 3.4 Käesoleva juhendi eesmärk on välja tuua miinimumnõuded lumerõnganõlvadel lumerõngasõidu teenuse ohutuks pakkumiseks, et parandada seeläbi sellise teenuse ohutust ning ennetada ohtu.
- 3.5 Juhendis viidatud üldnõuete, seadmetele kohalduvate nõuete ning järelevalvepraktikast tulenevate soovitude järgimine aitab tagada tarbijate õiguste ning majandushuvide paremat kaitset ja turuosaliste ühtsetel ning võrdsetel tingimustel tegutsemist konkreetses ettevõtlusvaldkonnas.

4. Juhendi koostamisel on lähtunud järgnevatest õigusaktidest:

- Tarbijakaitseseadus (edaspidi TKS)
- Toote nõuetele vastavuse seadus (edaspidi TNVS)
- Kaubandustegevuse seadus (edaspidi KaubTS)
- Võlaõigusseadus (edaspidi VÕS)
- Seadme ohutuse seadus (edaspidi SeOS)
- Ehitusseadustik (edaspidi EhS)

5. Käesolevas juhendis kasutatavad mõisted

- **Kaupleja** – füüsiline või juriidiline isik, sealhulgas avalik-õiguslik juriidiline isik, kes tegutseb eesmärgil, mis on seotud tema majandus- või kutsetegevusega;
- **Tarbija** - füüsiline isik, kes tegutseb eesmärgil, mis ei ole seotud tema majandus- või kutsetegevusega;
- **Teenus** – pakutav, müüdav või muul viisil turustatav hüve, mis ei ole kaup või muu pakutav või tehtav sooritus;
- **Trossitõstuk** (Kõistee) – eri komponentidest koosnev paigaldis, mida võimaldatakse kasutada inimeste teisaldamiseks pikisuunas trossile kinnituva sõiduki või vedamisseadmega;
- **Lintitõstuk** (Liikurtee) – ajamiga seade, mis on mõeldud inimeste teisaldamiseks lintkonveieri abil;
- **Lumerõngasõit**- meelelahutuslik talvine tegevus, kus kasutatakse spetsiaalset lume peal sõitmiseks ette nähtud täispuhutud kummirõngast (lumerõngas), millel istudes mööda lumest rada alla laskutakse (sõidetakse).

6. Üldnõuded teenuse osutamisele

- 6.1 TKS üldise nõude kohaselt peab teenus vastama kehtestatud nõuetele, olema sihipärasel kasutamisel ohutu tarbija elule, tervisele ja varale ning selliste omadustega, mida tarbija tavaliselt õigustatult eeldab.

- 6.2 Tarbijal on õigus saada pakutava teenuse kohta ohutuse, samuti tervise, vara ja majandushuvide kaitse seisukohalt vajalikku teavet.
- 6.3 Kaupleja kohustuseks on anda tarbijale enne teenuse kasutamist üksikasjalikku teavet teenuse omaduste ja kasutamistingimuste ning hinna kohta.
- 6.4 Kauplejal tuleb võtta teenuse eripärast lähtuvalt tarvitusele meetmeid, mis võimaldaksid tal:
- olla teadlik ohtudest, mida teenus võib põhjustada;
 - valida ohu vältimiseks sobiv tegevus, nagu tarbija hoiatamine või teenuse osutamise lõpetamine.
- 6.5 Konkreetse teenuse suhtes regulatsiooni puudumise korral tuleb ohutuse hindamisel arvestada standarditega, asjakohase valdkonna teenuse ohutuse tagamise head tava ning tarbijate põhjendatud ootusi ohutuse suhtes.
- 6.6 Vastavalt KaubTS sätestatule on kaupleja kohustatud tagama tööks vajaliku ettevalmistusega personali olemasolu.
- 6.7 TKS kohaselt käsitletakse ohtliku teenusena teenust, mille osutamise viisiga seonduv viga või teenuse osutamisel kasutatava toote konstruktsiooni või koostise puudus või teenuse kohta antud ebaõige, eksitav või puudulik teave võib põhjustada inimese vigastuse, mürgistuse, haiguse või muul viisil ohustada tema tervist.

7. Teenuse osutamisel kasutatavatele toodetele esitatavad üldnõuded

- 7.1 TNVS kohaselt toodet, mis ei ole ohutu, ei või kasutusele võtta.
- 7.2 Toode on TNVS mõistes ohutu, kui see mõistlikel kasutustingimustel, arvestades kasutusiga ning asjakohastel juhtudel kasutuselevõtu-, paigaldus- ja hooldusnõuete järgimist, sh hoiatused, kasutamise ja hävitamise juhendid ning muu teave tagab inimese ohutuse ja tervise kaitse ega ohusta ümbritsevat keskkonda. Ohutuse hindamisel arvestatakse ka võimalikke ohte toote kasutamisel tarbijate riskirühmadele (eriti lastele).

8. Ebamõistlikud tüüptingimused (teenus osutamine, müük tarbijale) (VÕS)

- 8.1 Võlaõigusseaduse kohaselt peetakse tarbijaga sõlmitavate lepingute puhul ebamõistlikult kahjustavaks tüüptingimust, millega välistatakse tingimuse kasutaja seadusest tulenev vastutus või piiratakse seda juhuks, kui põhjustatakse teise lepingupoole surm või kahjustatakse tema tervist.

- 8.2 Kahjustavaks loetakse ka tingimust, millega välistatakse tarbija jaoks õiguskaitsevahendite kasutamine täielikult või piiratakse nende kasutamist ebamõistlikult.
- 8.3 Tüüptingimus (kokkulepe) on tühine kui see on tarbija kahjuks kalduv.
- 8.4 Teisele isikule (kannatanu) õigusvastaselt kahju tekitanud isik (kahju tekitaja) peab kahju hüvitama, kui ta on kahju tekitamises süüdi või vastutab kahju tekitamise eest vastavalt seadusele.
- 8.5 Kahju tekitamine on õigusvastane muu hulgas eelkõige siis, kui see tekitati kannatanu surma põhjustamisega või kannatanule kehavigastuse või tervisekahjustuse tekitamisega.

9. Lumerõngarada

- 9.1 Lumerõngaraja asukoht tuleb valida nii, et lumerõngas raja lõpus peatuks ega libiseks tagasi. Lumerõngas peab omadustelt sobima nõlva kuju ja valitsevate tingimustega ning olema sobiv renditeenuse pakkumiseks.
- 9.2 Rajakujundus peab olema selline, et lumerõngaga sõitjad ei libise ühelgi juhul rajalt kõrvale.
- 9.3 Raja algus peab olema kujundatud nii, et lumerõngaga sõitjad ei saa alustada sõitu kõrgemalt, minna rennist välja või minna vales suunas.
- 9.4 Raja algus peab olema selgelt tähistatud.
- 9.5 Lumerõngaga sõitjatele tuleb sõidu alustamiseks anda selge märguanne rajal oleva instruktori poolt juhul, kui rada ei ole täies ulatuses nähtav. Kui rajal on takistus, peab olema võimalik järgmise lumerõngaga sõitja rajale minekut takistada.
- 9.6 Raja alumine osa peab olema kujundatud/piiratud nii, et sinna ei pääseks juhuslikult kõrvalised isikud.
- 9.7 Töötajad peavad iga päev vahetult enne raja avamist ja vajaduse korral rajatingimuste muutumisel tegema proovisõite ning alguspunkti, renne, raja lõppu ja kaitseseinte olukorda visuaalselt kontrollima.
- 9.8 Proovisõidud tuleb kirja panna. Proovisõidu kohta tuleb üles kirjutada kuupäev ja kellaeg, sõidu teinud töötaja, rajatingimused, märkused ja meetmed. Eeloleva info kinnitab proovisõidu teinud töötaja oma allkirjaga.
- 9.9 Juhul, kui kasutatava toote tootja on nõudnud tootega turvavarustuse kandmist, peab teenuse pakkuja selle tarbijale tagama.

9.10 Lumerõnga omanikul (teenuse pakkuja) on soovitatav võimaldada teenuse tarbijale turvavarustuse (kiiver) laenutust ka siis, kui toote tootja ei ole kaitsevarustuse kasutamist nõudnud.

10. Lumerõngaradade juhised teenuse tarbijale

10.1 Teenuse tarbijale suunatud ohutusjuhised peavad asetsema kergesti märgataval kohal teenuse pakkumise tsoonis.

10.2 Teenuse pakkuja arvestades raja profiili ja keerukust, peab tarbijale enne teenuse tarbimist edasi andma vähemalt järgmises mahus ohutusteabe (*allpool välja toodud sõnastus on soovituslik*):

- Soovitame kanda kiivrit;
- Alla ... aastased lapsed lumerõngaga sõita ei tohi. *Vanusepiirangu määrab teenindaja vastavalt raja omadustele, lumerõngatüübile jne.;*
- Ei ole lubatud tarbida alkoholi ega viibida jooles olekus lumerõnga rajal ja raja vahetus läheduses;
- Mäesuusasaabastega ei ole lumerõnga kasutamine lubatud ja kõrgeid kontsaid ei soovitata;
- Lumerõngaga tohib sõita korraga üks isik;
- Alustage sõitu, kui saate märguande juhendajalt või kui teie ees olev lumerõngaga sõitja on märgitud piirist kaugemale jõudnud;
- Istuge kogu sõidu vältel ja hoidke lumerõnga sangadest kinni. Veenduge, et nõör oleks paigutatud lumerõngasse;
- Kui kukute lumerõngalt maha, vabastage rada võimalikult kiiresti;
- Jälgige teisi lumerõngaga sõitjaid;
- Ei ole lubatud mitmest lumerõngast "rongi" moodustamine, v.a kui teenuse pakkuja ei ole viidanud teisiti;
- Laskumisnõlvadel jalgsi liikumine keelatud;
- Kõhuli lumerõngal sõitmine on keelatud;
- Sõidu lõpetamisel eemalduge koheselt sõidurajalt.

10.3 Teenuse pakkuja peab vajadusel lisama täiendavat teavet, mille ta leiab teenuse tarbijale olulise olevat, lähtuvalt raja profiilist ja muudest valitsevatest tingimustest.

10.4 Täiendavalt peab teenuse pakkuja lähtuma tootjapoolsetest juhistest (toote kasutusjuhend) ning andma tarbijale edasi kogu vajaliku teabe, mida tootja on ette näinud toote ohutuks kasutamiseks.

11. Erirajatiste miinimumnõuded

- 11.1 Paigaldatavad ja kasutatavad trosstõstukid (*kõistee*) peavad vastama TNVS § 5 lõike 4 alusel kehtestatud majandus- ja taristuministri 19.02.2015 a määruses nr 9 „*Kõisteele, selle alamsüsteemile ja ohutusseadisele ning nende vastavushindamisele esitatavad nõuded*“ toodud nõuetele.
- 11.2 Paigaldatavad ja kasutatavad linttõstukid (*liikurtee*) peavad vastama TNVS § 5 lõike 4 alusel kehtestatud majandus- ja kommunikatsiooniministri 23.03.2012 a määruses nr 23 „*Nõuded masinale ja osaliselt komplekteeritud masinale, ohutusseadisele ja masinaga kaasnevale teabele ning masina ja osaliselt komplekteeritud masina vastavushindamise kord*“ toodud nõuetele.
- 11.3 Tõsteseadmete kasutamise nõuded on kehtestatud seadme ohutuse seadusega.
- 11.4 Teenuse pakkuja tagab, et tõsteseadmete kasutamisel järgitakse seadme tootja poolset paigaldus-, hooldus- ja kasutusjuhendit.
- 11.5 Teenuse pakkuja tagab, et kasutatavale tõsteseadmetele oleks majandus- ja taristuministri 16.07.2015 a määruses nr 95 „*Auditi kohustusega seadmed ja nõuded auditile ning auditi tulemuste esitamisele*“ ettenähtud perioodiline audit teostatud.
- 11.6 Teenuse pakkuja tagab, et tõsteseadmete kohta oleks koostatud ohutusanalüüs. Juhend ohutusanalüüsi koostamiseks on toodud lisas 1. *Ohutusanalüüs on kohustuslik uue paigaldatava trosstõstuki puhul. Linttõstuki ja enne 2004. aastat paigaldatud trosstõstuki puhul ei ole ohutusanalüüs kohustuslik (kuid soovitatav).*
- 11.7 Teenuse pakkuja määrab tõsteseadmete kasutamise eest vastutava isiku, kes vastutab tõsteseadme korrasoleku eest ning veendub kõikide ohutusseadiste toimimises enne tõsteseadme avamist.
- 11.8 Tõsteseadmete pealemineku alas peab olema välja toodud vähemalt järgneva sisuga ohutusteave tõsteseadme kasutamise kohta:

Linttõstukid (*Liikurteed*)

- ärge kõndige tõstukil;
- hoidke vahet;
- tõstukil seiske püsti, näoga liikumissuunas;
- tõstukilt lahkumine toimub ainult selleks ettenähtud kohas.

Trosstõstukid (*Kõisteed*)

- istuge nõlvast ülesõitmise ajal seljaga tõusu poole;
- lahti haakimise korral lahku kohe vedamisrajalt;
- keelatud on peale- või mahaminek väljaspool ettenähtud ala;

- ärge hoidke ülessõitmise ajal trossist kinni.
- 11.9 Tõsteseadme vedamisrada peab olema lumerõngarajast eraldatud ja vastavalt tähistatud ning peab olema välistatud lumerõngarajalt trosstõstuki vedamisalasse või linttõstuki konstruktsioonidesse juhuslik sattumine.
 - 11.10 Tõsteseadme alumine osa peab olema tasasel pinnal, mis on vähemalt lumerõnga läbimõõdu suurune ja kus rõngas püsib ühes kohas.
 - 11.11 Madala trosstõstuki pealemineku alas peab olema piire või muu fikseeritud takistus, vältimaks lumerõnga teenuse kasutaja sattumist tõsteseadme ajami liikuvate osade või selle konstruktsioonide vastu.
 - 11.12 Trosstõstuki alumises osas peab lumerõnga vajumist tõsteseadme ajami külge takistama lumevall, piire või muu fikseeritud takistus.
 - 11.13 Lumerõnga vajumist tõsteseadme trossi alla tuleb takistada näiteks ligikaudu 30 cm kõrguse lumevalliga, mis jääb trossi ja raja vahele, või muul sobival viisil.
 - 11.14 Trosstõstuki vedamisraja väline kalle peab olema 1%. Raja laius peab olema lumerõnga läbimõõdust vähemalt 1,5 korda suurem ja maksimaalselt kuni 3 meetrit.
 - 11.15 Vedamisrajal trosstõstukilt lahti tulnud lumerõnga kokkupõrkamise vältimiseks tagumise lumerõngaga peab raja kõrval olema ohutusrenn või 15-meetrise intervalliga kaitseseinad. Ohutusrenni väline kalle peab olema 2%. Lumevall või muu kaitseseinana kasutatav takistus, nt heinapall või võrkaed, peab olema vähemalt 50 cm kõrgune.
 - 11.16 Lumerõnga lahtihaakimine trosstõstuki ülemises osas tuleb kindlustada ehituslikult või tõstuki ülemise osa kujunduse ja kaldega.
 - 11.17 Mahaminekuala peab olema tasane ja pisut väljumise suunas kaldu (tagasi alla liikumist takistav) ning selgelt tähistatud.
 - 11.18 Kasutatavad elektriseadmed (valgustus, tõstukid jm) peavad olema töökorras ja ei tohi külastajatele põhjustada ohtu. Elektripaigaldisele peab olema teostatud majandus- ja taristuministri 3.07.2015 a määruses nr 86 „*Auditi kohustusega elektripaigaldised ning nõuded elektripaigaldise auditile ja auditi tulemuste esitamisele*“ ettenähtud audit.

LISA 1

Trosstõstuki (kõistee) ja linttõstuki (liikurtee) ohutusanalüüs

Ohutusanalüüs peab sisaldama teavet, mis annaks seadme kasutajale, auditi teostajale ja järelevalvet teostavale ametnikule ülevaate kõistee ja linttõstuki (edaspidi *tõsteseade*) kasutamise eesmärgist, asukohast, ümbrusest, eri alamsüsteemidest ja ohutusseadistest, mis tagavad seadme ohutu kasutamise. Ohutusanalüüsi tulemusena tuuakse välja meetmed selgunud riskide vältimiseks.

Trosstõstuk (kõistee) koosneb:

- 1) trosstõstuki (kõistee) alamsüsteemidest, nagu trossid ja trossühendused, ajamid ja pidurid, mehaaniline varustus (kaabliveomehhanism, masinajaam, liiniseadmed), liikurid (kabiinid, istmed või vedamisseadmed, riputusmehhanism, käitusmehhanism, trossile kinnitatavad haakeseadmed), elektrotehnilised seadmed (jälgimis-, kontrolli- ja ohutusseadmed, kommunikatsiooni- ja info edastamise varustus, piksekaitsevarustus), päästevarustus (statsionaarne päästevarustus, teisaldatav päästevarustus);
- 2) kohapeal spetsiaalselt iga trosstõstuki (kõistee) jaoks projekteeritud ja paigaldatud taristust, kaasa arvatud vundamendid.

Linttõstuk ehk liikurtee koosneb:

- 1) alamsüsteemidest, nagu alusraam, ajam, lint ehk konveier, juhtimissüsteem, pidurisüsteem, ohutusseadised, elektrivarustus.

Analüüsi sisu

Tehniline iseloomustus

1. Tõsteseadme tüüp
2. Asukoht (aadress)
3. Liikumiskiirus
4. Tõste- või veovõime
5. Liini pikkus
6. Tõstekõrgus

Asukoht

1. Tõsteseadme asukoha kirjeldus peab hõlmama topograafilisi andmeid, juurdepääsu tõsteseadmele (päästeamet, kiirabi), pidades silmas lähtuva ohu suurusel.
2. Esitada adekvaatses mõõtkavas tõsteseadme vedamisliini profiil.

3. Tõsteseadme asendiplaan esitada adekvaatses mõõtkavas. Lisada võib asjassepuutuvaid fotosid, skeeme seadmete ja alamsüsteemide kohta.

Asendiplaanil esitada:

- peale- ja mahaminekualad
- ohutuseadised
- abiseadmed (piksekaitse, side, seiskamisseadmed jm)
- võimalikud abiteenistused (medpunkt, tuletõrje, side jne)

Ohtude hindamine ja rakendatavad meetmed

1. Analüüs peab tooma välja võimalikud ohud ja visandama pildi kõigist abinõudest, mis on rakendatud tõsteseadme ohutu kasutamise tagamiseks. See peab hõlmama muuhulgas tegevusi – toiminguid (normaalolukord, seiskamine-käivitamine, erandolukord jne)
2. Tuua välja ohutusseadised ja käsitleda nende mõju tõsteseadme kasutamisele.

Personal

Ohutusanalüüs peab kirjeldama tõsteseadme abipersonali pädevust, struktuuri, ülesandeid ja nende vastutust.